Celypha siderana (Lepidoptera: Tortricidae), een nieuwe soort voor de lijst van Belgische Lepidoptera

Eric Schoeters

Samenvatting. Begin juni 2009 werden te Bree (België, Limburg) in de buurt van een gecultiveerde haagvormende struik een groot aantal dagactieve exemplaren van de tot nu toe in België onbekende *Celypha siderana* (Treitschke, 1835) gevonden. Een aanzienlijk percentage van de exemplaren van deze populatie waren paartjes in copula. Het jaar voordien werd op dezelfde locatie ook al een exemplaar gespot, maar daar werd toen geen aandacht aan geschonken.

Abstract. *Celypha siderana* (Lepidoptera: Tortricidae), a new species for the list of Belgian Lepidoptera

The first Belgian specimen of *Celypha siderana* (Treitschke, 1835) was observed by the author in Bree (Belgium, Limburg) (2008). In 2009, more specifically in the beginning of June, the species was recorded from the same locality in fairly high numbers (more than 20 specimens, many copulating). This time, representative specimens of the female and male sex were mounted, photographed and identified.

Résumé. *Celypha siderana* (Lepidoptera: Tortricidae), une espèce nouvelle pour la faune belge

Le premier exemplaire belge de *Celypha siderana* (Treitschke, 1835) fut observé à Bree (2008). Au cours de 2009, cette espèce était plus nombreuse dans la même localité (province de Limbourg) et cette fois-ci elle fut photographiée et identifiée. Plusieurs exemplaires furent observés en copulation.

Key words: *Celypha siderana* – Faunistics – First record – Belgium.

Schoeters, E.: Houtheide 35, B-3150 Haacht, Belgium. eric_schoeters@hotmail.com.

Inleiding

De Catalogue of the Lepidoptera of Belgium vermeldt tot op heden negen soorten van het genus *Celypha* (De Prins & Steeman 2010). De toevallige ontdekking begin juni 2009 van *Celypha siderana* (Treitschke, 1835) te Bree brengt het aantal soorten van het vermelde genus op 10. Er werden toen een twintigtal exemplaren waargenomen waarvan verscheidene in copula.

In de ons omringende landen varieert de zeldzaamheid behoorlijk. Zo is de soort opgenomen in de rode lijst van Saarland (Duitsland) als "R-extrem selten". In Nederland en Denemarken is de soort vrij zeldzaam, doch niet extreem zeldzaam. In ons land kunnen we alvast zeggen dat de soort zeer zeldzaam is, aangezien wij ze nu pas hebben gevonden. In Europa is de soort verder vermeld uit Estland, Finland, Frankrijk, Hongarije, Italië, Litouwen, Luxemburg, Noorwegen, Oostenrijk, Polen, Roemenië, Rusland, Slovenië, Slowakije, Tsjechië, Zweden en Zwitserland (Aarvik 2010).

In Europa zijn een 16-tal soorten uit het genus *Celypha* bekend (Aarvik 2010). *Celypha siderana* is vrij gemakkelijk te onderscheiden van andere soorten uit dit genus door de aanwezigheid van zilverachtige vlekken op de voorvleugels, vlekken die vaak een blauwgrijze schijn hebben al naargelang de lichtinval. De vlekken staan op een bruinzwarte achtergrond die plaatselijk omzoomd is door

een gele tekening. De aanwezigheid van deze vlekken op de voorvleugels heeft ertoe geleid dat de soort de Nederlandse naam "kristalbladroller" kreeg.

Qua vleugeltekening valt op dat het mannetje duidelijk meer zwarte schubben draagt in de voorvleugels. Ook de thorax is vrij donker behaard. Het wijfje daarentegen heeft veel meer geel in de voorvleugels, evenals in de beharing van de thorax (eigen observaties).

Fig. 1–2. *Celypha siderana* (Treitschke, 1835), Bree (België, Limburg), juni 2009. **1**.– mannetje; **2**.– vrouwtje.

Biologie

Er is slechts één generatie per jaar. De imago's vliegen van half mei tot half juni, met een duidelijke piek begin juni. Vermoedelijk is deze korte vliegperiode mede verantwoordelijk voor het feit dat de soort tot nu toe onopgemerkt bleef.

Als voedselplanten worden de genera *Spirea* en *Aruncus* vermeld, evenals *Filipendula* (Razowski 2003). Over de biologie en andere aspecten van de levenscyclus van de soort is voor de rest weinig bekend.

Verspreiding

Celypha siderana is geen migrerende soort en staat genoteerd als vrij zeldzaam in Nederland. In de periode 1980–2008 zijn daar een 40-tal waarnemingen gedaan (Muus 2009).

Gezien de geografische ligging van Bree in het noorden van de Belgische provincie Limburg, dichtbij de Nederlandse grens, hoeft het niet te verbazen dat wij de soort hier nu gevonden hebben. Er zijn inderdaad reeds enkele meldingen bekend uit Nederlands Limburg. De meeste waarnemingen komen echter uit de noordelijke helft van Nederland.

Dankwoord

Aan Willy De Prins voor het nalezen van de tekst.

Literatuur

Aarvik, L. 2010. *Fauna Europaea: Tortricidae*. – In: Karsholt, O. & van Nieukerken, E. J. (eds.), Fauna Europaea: Lepidoptera, Moths. Fauna Europaea version 2.2. — www.faunaeur.org [06/06/2010].